

CV Alfredo De Gregorio

Alfredo De Gregorio behaalde in 1976 het diploma van burgerlijk ingenieurarchitect aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Zijn carrière leverde al een aantal opmerkelijke mijlpalen op. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de Philipssite in Leuven, de Groene Boulevard en het Oud Gasthuis in Hasselt, en het Gallo-Romeins museum in Tongeren. De Gregorio & Partners is eveneens betrokken bij het Novoli-project in het Italiaanse Firenze, dit op aanvraag van een Belgische klant van het kantoor. Internationale expansie is voor Alfredo De Gregorio echter geen must, in eigen land is meer dan voldoende werk.

*foto 1: Oud Gasthuis Hasselt - foto 2: Architectenbureau De Gregorio & Partners - foto 3: architect 'Alfredo De Gregorio'
foto 4: Sportoase Philipssite Leuven - foto 5: Groene Boulevard Hasselt*

foto 1+2: Architectenbureau De Gregorio & Partners
foto 3: Kantoor Alfredo De Gregorio

Architect Alfredo De Gregorio:

Identiteit is essentieel voor een stad

Anders dan anders, zo kan je de visie van Alfredo De Gregorio op architectuur omschrijven. Zijn zicht op ontwerpen is fundamenteel 'stedelijk' gericht. Een stad is meer dan een verzameling van gebouwen. Elke stad heeft een eigen identiteit en een architect moet de moeite doen om die te kennen. De filosofie waarop de ontwerpvisie van Alfredo De Gregorio is gebaseerd, wordt uitgebreid uit de doeken gedaan in het boek 'Passione Urbana' (Roularta Books). Dit boek, van de hand van de huisfilosoof van het bureau, rolde begin dit jaar van de persen.

Hoe moet de lezer 'Passione Urbana' bekijken?

Alfredo De Gregorio: "Beschouw het maar als een filosofisch traktaat. In de twee eerste hoofdstukken leggen we uit hoe wij de stad zien. Het is in feite een zoektocht naar de stad, met de filosofie van Aldo Rossi als leidraad. Aldo Rossi heeft aan een viertal opdrachten van het bureau meegewerkt. In het laatste hoofdstuk worden die projecten getoond."

Waar legt u de link tussen architectuur en filosofie?

Alfredo De Gregorio: "Architectuur is verstaende politiek, in de pure betekenis van het woord. Politiek draait om strijd om ruimte, fysische of andere. Om te kunnen inschatten hoe die strijd het best aangepakt wordt, hebben we visie nodig. Om te weten waar we naar toe willen, moeten we op zijn minst weten waar we vandaan komen. Dat geldt ook voor architectuur en stedenbouw. Onze filosofische instelling kan je misschien beter omschrijven als een 'research-houding'. Onderzoek naar waar we vandaan komen is dan ook essentieel. Niet omwille van de geschiedkundige waarheid, maar om er via research iets van te leren. Leren-uit-de-fouten-van-het-verleden, zo kan je 'traditie' omschrijven. Sommige collega's schrik-

ken terug wanneer er over traditie wordt gesproken. Ik zou niet weten waarom. Je moet deze stelling vanuit evolutief standpunt bekijken. Het gaat niet om traditionalisme. Het is puur Darwinisme. Vandaar mijn stelling: 'traditie is progressief'. Het is namelijk de snelste manier om vooruit te komen."

Zat u voor 100% op dezelfde golfengte als Aldo Rossi?

Alfredo De Gregorio: "We delen voor het overgrote deel dezelfde visie omtrent de stad. Er is één belangrijk verschilpunt. Wij benaderen de stad als een persoon, als een evolutief wezen, voor Rossi was het meer een decor om architectuur in te plegen. Dat maakte dat hij regelmatig in conflict lag met zichzelf. En om niet in het stedelijk dilemma verstrikt te geraken, vluchtte hij dikwijls in dromen. Aldo was een echte poëet. Hetgeen een wonderlijk mooie collectie tekeningen en boeken heeft opgeleverd."

Een stad is een persoon, zegt u. Welke consequenties heeft dat?

Alfredo De Gregorio: "Op de eerste plaats dat ze niet maakbaar is, in het beste geval is ze stuurbaar. Daarom kant ik me uit alle macht tegen het modernisme, dat alles tot op de grond wil afbreken en weer vanaf nul opbouwt. Opnieuw wijs ik hier op het belang van het woord 'traditie'. Onze steden zitten in een soort identiteitscrisis. Alles wordt te veel van hetzelfde. Architecten, en gelukkig zij niet alleen, spelen hierin een belangrijke rol. Het wordt hoog tijd dat ze zich wat bescheidener gaan opstellen. Hedendaagse architectuur draait te veel om ego's. Architecten moeten zich wat kunnen wegcijferen om liefde voor de stad te kunnen ontwikkelen. Als je die liefde niet hebt, kan je beter "sacochen" gaan verkopen."

Dat is wel straf uitgedrukt?

Alfredo De Gregorio: "Misschien wel, maar de verantwoordelijkheid van een architect

'Passione Urbana'

is dan ook verpletterend. We zetten dingen neer die 100 jaar of langer meegaan. De komende generaties kijken achter onze rug al mee naar wat we aan het doen zijn. Het klinkt misschien cru, maar architectuur omwille van de eigen eer en glorie stemt volgens mij, vergeef mij de uitdrukking, overeen met een vorm van crimineel gedrag. We bouwen niet voor onszelf, maar wel voor de mensen, voor de stad. Daarbij moet met duizend en één dingen rekening gehouden worden: de geschiedenis, geborgenheid, veiligheid, het sociale aspect, bereikbaarheid. Om het in een notendop samen te vatten: het gaat om 'samenhang', niet om design."

Is architectuur volgens u kunst?

Alfredo De Gregorio: "Architectuur heeft niets met kunst te maken. Een constructie kan kunstig zijn, maar je mag zo'n objectief nooit als uitgangspunt nemen. Ik maak graag de vergelijking met een stoel. Je mag nooit een stoel ontwerpen met de bedoeling om kunst te maken. Het vertrekpunt moet zitcomfort zijn. En als hij dan ook nog 'kunstig' is, is dat meegenomen. Vertrekken vanuit de doelstelling om architecturale kunst te maken is nonsens. Architectuur is een gebruiksvoorwerp."

Je rekent graag af met modernisme?

Alfredo De Gregorio: "De hele filosofie rond modernisme, strakke beeldvorming enkel en alleen omwille van het beeld, heeft niets te maken met architectuur en uiteindelijk ook niet met het leven zelf. Modernisme is te veel bezig met het beeld, de design. Waardoor je architectuur krijgt die er overal hetzelfde uitziet: eenheidsworst. Ik vergelijk modernisme altijd met McDonald's. Het is een typisch mannelijke manier van denken. Daarom pleiten wij in ons boek voor meer vrouwelijkheid in onze steden. Een stad heeft nood aan zowel een mannelijke als aan een vrouwelijke kant, maar de laatste jaren slaat de slinger te fel door naar één kant. We hebben dringend een inhaal-

beweging nodig van 'vrouwelijk denken'. Een stad heeft, buiten overzicht, vlotte oriëntatie en de nodige 'grandeur', nood aan geborgenheid, privacy, okselmomenten. 'Design is de vijand'. Architectuur dient om in te leven, niet om er foto's van te maken."

Privacy is voor u een belangrijk begrip?

Alfredo De Gregorio: "In veel moderne gebouwen vind je geen enkele vorm van privacy meer. Transparantie is het toverwoord. De bewoners worden herleid tot exhibitionisten. En de niet-bewoners worden haast gedwongen om in die privé-sfeer binnen te kijken. Een stad moet niet alleen voor overzicht zorgen (bereikbaarheid, oriëntatie, ...), maar ook voor privacy voor zijn inwoners. Het idee van een glazen, transparante stad werkt niet. Wanneer je transparantie doortrekt, zouden de mensen elkaar naar de keel vliegen."

Wat is voor u de uiteindelijke essentie van architectuur?

Alfredo De Gregorio: "Ik herinner me nog de woorden van mijn eerste prof aan de KUL: 'De essentie van architectuur is het geven van bescherming'. Kort en krachtig kan ik het niet uitdrukken. De mensen willen zich in hun huis veilig voelen, beschermd tegen regen en kou maar ook tegen opdringerige blikken. En die drang naar bescherming geldt als extrapolatie ook voor de hele stad. Een stad is maar boeiend in de mate dat er een duidelijk onderscheid is tussen het publieke en het private."

Wat zijn de gevolgen als je een opdracht in een bepaalde stad aanvaardt?

Alfredo De Gregorio: "Dat we op de eerste plaats een identiteitsprofiel, zeg maar een karakterschets, van de betreffende stad zullen maken. Hasselt heeft volgens ons vier basiskenmerken: de barokke stad (vrolijkheid, façades, winkelen, uiterlijk vertoon, detail), de zorgzame stad (ziekenhuizen, openbare

lees verder

diensten, zin voor kwaliteit), de romantische stad (groen in de stad, water, Japanse tuin, Herckenrode) en tenslotte de planmatig-rationele stad (maakbaarheid van de stad nastreven, no-nonsens aanpak, omdememen, handel). Het barokke Hasselt vind ik het meest typerend én het boeiendst: een provinciestadje waar de mensen zich graag mooier voordoen dan ze in werkelijkheid zijn. En die zin voor etaleren, overdrijving, merkt men ook in de drang om mee te zijn met de tijd, hetgeen zich vertaalt in een serieuze stedelijke dynamiek. Men ziet dat ook terug in de stedelijke structuur en het materiaalgebruik. De Groene Boulevard, dé flaneerplaats, is heerlijk compact, geflankeerd met een heleboel interessante gevels. Gevels met ornamenten, veel baksteen, arduin, hier en daar wat mergel. Hasselt is een stad met meer details dan bijvoorbeeld Tongeren. De Ambiorix-stad is veel soberder, mysterieuzer, donkerder, vrouwelijker, een stad met een oude geschiedenis en een landbouwhinterland. In het Gallo-Romeins museum gebruiken we dan ook sobere, sterke vormen. Voor een gelijkaardig gebouw in Hasselt zouden we meer details aanbrengen en een ander, lichter kleurenpallet..."

Is het moeilijk om het profiel van een stad te maken?

Alfredo De Gregorio: "Nee, maar je moet wel weten hoe je er aan begint. Alles start met een geschiedkundige analyse, waarbij ook naar de stadslegendes moet geluisterd worden. Die zeggen namelijk veel over de stad. Het komt er op aan een psychologische schets van de stad te maken, zonder in Freudiaanse dieptepsychologie te vervallen. Je moet ook steeds met een paar mensen praten. Je kan een stad beter begrijpen aan de cafétoog dan aan de tekentafel. Het huiswerk dat je gedaan hebt, loont zich achteraf altijd, zelfs als je vormtaal 'modern' is. Die verschijningsvorm is dan gewoon beter onderbouwd. Via de research krijg je dan als vanzelf een idee van wat binnen een bepaalde stad kan en niet kan."

In uw visie is stedelijke identiteit dus essentieel?

Alfredo De Gregorio: "Een stad kan niet zonder een eigen identiteit. Stedenbouwkundigen zoals Jaime Lerner hebben dat jaren geleden al proberen duidelijk te maken. De huidige citymarketing-obsessie, zeg maar profileringsdrang, is volgens mij nefast. Het is met steden zoals met mensen: wees jezelf."

Wat geeft dit als je dat toepast op Hasselt?

Alfredo De Gregorio: "Overacting is voor alle steden een gevaar, ook voor Hasselt. Vooral omdat het een beetje in haar karakter zit. Hasselt is in, Hasselt is enorm in evolutie. Maar die enorme groei wordt goed aangepakt. Hasselt is naar mijn mening niet slecht bezig. De Groene Boulevard was een eerste aanzet: het is niet alleen een mooi initiatief, maar het heeft de oude stadskern ook de kans gegeven om uit haar keurslijf te stappen en te groeien. Om een echt stadsgevoel te creëren, heeft een stad deelidentiteiten nodig. De ontwikkeling van de Blauwe Boulevard en van de stationsbuurt zijn de manieren om dat te bekomen. Als deze nieuwe buurten een eigen sterke identiteit uitbouwen binnen een overkoepelende stadsidentiteit én het historisch centrum volgt die evolutie, dan zijn we al een heel stuk op weg. Bovendien heeft de burgemeester een paar maanden geleden, bij de eerste steenlegging van De Kaai, het eerste project aan de Blauwe Boulevard, aangekondigd dat de groei van Hasselt niet onbepert kan zijn. Met andere woorden, het stadsbestuur begrijpt dat de explosieve groei van Hasselt niet ten koste van kwaliteit mag gebeuren. En kwaliteit vooropstellen is sowieso een serieus onderdeel van stedelijke identiteit."

foto: Veldmansberg Hasselt

